

Hooggeleerd maar niet verstandig 1

Regelmatig publiceren diverse hooggeleerde heren artikelen over pensioen. Veel ingewikkelde modellen en theoretische beschouwingen.. Maar aan de praktijk wordt doorgaans volledig voorbij gegaan. En dat terwijl veel van die geleerde beschouwingen door de mand vallen als ze met de praktijk geconfronteerd worden

Op 19 juni 2024 publiceerde ESB een artikel van A. Gerritsen en V. Ziesemer met de titel “Stop met subsidiëren van pensioenvermogen”

Op dit moment betaal je de pensioenpremie van je bruto loon, maar wordt de pensioenuitkering later als inkomen belast. Dit is de zogenaamde omkeer regel. Gerritsen en Ziesemer stellen nu voor om de pensioenpremie voortaan uit het nettoloon te betalen. De logische consequentie is dan dat de pensioenuitkering voortaan onbelast is.

Wat zijn nu de argumenten die de heren hebben ?

- **Subsidie**
Ze stellen dat de omkeerregel een subsidie op vermogen is.
Dit is echter niet juist; subsidie is geld dat je van de overheid krijgt en niet hoeft terug te betalen. De omkeer regel houdt in dat de betaalde pensioenpremie, inclusief het beleggingsrendement, later als inkomen wordt belast. Het is dus geen subsidie, maar hooguit uitstel van belasting heffing.
- **Overheids inkomsten**
Ze beweren dat de omkeer regeling de overheid jaarlijks 8,4 miljard kost. Dat kan best zo zijn, maar daar staat tegenover dat de inkomstenbelasting op pensioenuitkeringen de overheid ook weer heel veel geld oplevert. Die bron verdwijnt natuurlijk als het pensioen een netto uitkering wordt. Afschaffen van de omkeerregel zou de overheid op korte termijn die 8,4 miljard extra opleveren. Maar de overheid is geen bedrijf dat met extra omzet ook extra inkomsten kan krijgen. Extra inkomsten voor de overheid is hetzelfde als hogere belastingen voor de burger. Ze hebben ook al een bestemming bedacht voor die extra 8,4 miljard voor de overheid. Dat bedrag willen ze gebruiken om de belastingen te verlagen. Dus om het even kort te sluiten: ze willen de belastingen verhogen om met de opbrengst de belastingen te kunnen verlagen. Kan dat niet eenvoudiger ?
Nu is het wel zo dat veel pensioengeld bij de uitkering onder een lager belasting tarief valt omdat gepensioneerden geen AOW premie meer betalen en doorgaans een lager inkomen hebben en daardoor in een lager tarief vallen. Als dat het probleem is, dan je natuurlijk ook de belastingtarieven voor gepensioneerden en jongeren gelijk trekken. Dat is veel eenvoudiger dan om het hele pensioenstelsel weer overhoop te halen.
- **Box 3 heffing**
Pensioenvermogen is vrijgesteld van de box-3 heffing op vermogen. Ook dat is geen subsidie want bij de uitkering wordt het pensioen alsnog als inkomen belast. Verder stellen ze dat de belasting op vermogen in Nederland te laag, en die op arbeid te hoog is. Maar ook daar kan je vraagtekens bij zetten.
Volgens de overheids Commissie Parameters moeten pensioenfondsen, professionele beleggers met grote vermogens, er van uit gaan dat ze niet meer dan 5.4% rendement

per jaar op aandelen kunnen halen.

Volgens de belastingdienst kunnen particulieren met kleine vermogens gemakkelijk 6% rendement op hun vermogen halen. Daarover wordt dan 30% belasting geheven. Dat is minder dan de 40% in de onderste schijven van de inkomstenbelasting. Maar dan is de inflatie nog niet meegeteld. Inflatie is een zegen voor de overheid, de waarde van de staatschuld neemt af, de belastinginkomsten stijgen mee met de lonen en de prijzen en de waarde van de toegenomen geldhoeveelheid wordt als dividend door de ECB aan de overheden uitgekeerd. Maar die voordelen voor de overheid worden natuurlijk door de burgers betaald. Inflatie is ook een vorm van belasting. Als je die mee telt blijkt dat de belasting op inkomsten uit vermogen ongeveer net zo hoog is als de belasting op inkomen uit arbeid.

Het schrappen van de omkeer regel heeft een aantal ernstige bezwaren:

- **Geen belasting voor gepensioneerden**
Er zijn in Nederland ongeveer 3,5 miljoen gepensioneerden en 10 miljoen mensen in de leeftijd van 25 tot 67 jaar die belasting betalen. Afschaffen van de omkeerregel en invoeren van een netto pensioen, zou dus betekenen dat ongeveer 25% van de bevolking geen inkomstenbelasting meer betaalt. De economen die nu het afschaffen van de omkeerregel bepleiten zullen dan meteen roepen dat het niet eerlijk en verantwoord is dat al die gepensioneerden wel AOW krijgen en overheidsvoorzieningen gebruiken maar er geen belasting meer voor betalen. Netto pensioen betekent dat de belastinginkomsten nu toenemen, maar later, bij de piek van de vergrijzing, aanzienlijk minder zijn. Niet verstandig dus..
Inkomstenbelasting over het pensioen heeft ook als voordeel dat het belasting tarief ook afgestemd wordt op het werkelijke inkomen van de gepensioneerde. Op pensioendatum komt het pensioenvermogen overeen met ongeveer 20 jaar inkomen. Dat ligt ver boven de vrijstelling van de vermogensbelasting. Het belasting van pensioenvermogen heeft dan tot gevolg dat mensen met kleine pensioenen veel meer belasting moeten betalen dan op basis van hun inkomen redelijk is.
- **Twee stelsels naast elkaar.**
Het huidige pensioenvermogen is bruto. Als de nieuwe pensioenopbouw netto wordt, dan moeten er dus voor de komende 70 jaar gescheiden pensioenvermogens worden bijgehouden. De hele complexe inwaaroperatie in de nieuwe pensioenwet was nodig omdat men geen twee verschillende regelingen naast elkaar wil hebben. En dan komen 2 economen met een voorstel om toch maar tot in lengte van jaren twee systemen in stand te houden.

Voor het eerste punt, geen inkomstenbelasting voor gepensioneerden, hebben Gerritsen en Ziesemer nog wel een oplossing bedacht. Ze stellen voor om ondanks dat het pensioen uit het netto inkomen is betaald, toch nog weer inkomstenbelasting over de uitkeringen te heffen. Dat is natuurlijk de doodsteek voor ieder pensioenstelsel. Als de uitkering nog een keer wordt belast, is zelf sparen altijd voordeliger dan mee doen in een pensioenfonds.

Het huidige systeem betekent dat inkomen pas wordt belast op het moment dat je het ook krijgt. Dat is dus veel rechtvaardiger dan belasting te heffen over de pensioenopbouw waar mensen zelf niet aan kunnen komen. Dit systeem zorgt er ook voor dat het beleggingsrendement op het pensioenvermogen later gewoon als inkomen belast kan worden. Dat is een simpele methode die ook rekening houdt met de draagkracht van de

gepensioneerden.

Als men al vindt dat de pensioenen te weinig belast worden, dan is het veel eenvoudiger om de tarieven voor de inkomstenbelasting voor gepensioneerden en jongeren gelijk te trekken. Dat is een maatregel die op korte termijn kan worden ingevoerd en die niet het hele pensioenstelsel voor de komende 70 jaar overhoop haalt.

Emiel Stolp
Juli 2024